

*Journalisten blijven weer wat langer in het vak
De materiële voordelen verbonden aan een perskaart
Paul Jambers verklaart zijn bijnaam Piekenpaultje
Raad voor de Journalistiek wijst hoofdredacteurs op hun verantwoordelijkheid
En Sylvia Van Driessche van Joepie zet de paparazzi op hun plaats*

BELGIE-BELGIQUE

PB - PP

1099 Brussel X

B - 11

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

11 juli 2008 – nummer 115 – verschijnt maandelijks – v.u. pol deltour, IPC, résidence palace blok C - wetstraat 155 1040 Brussel

juli
2008

INHOUD

UIT DE VVJ	3
ACTUEEL / SERVICE	
Vlaamse journalisten gaan weer iets langer mee – deel 1 van de Gentse profielstudie naar de beroepsjournalist in 2008	4-5-6
Journalisten in nevenberoep botsen met de RSVZ	7
De materiële voordelen van een perskaart: een overzicht	8-9
VVJ gaat voor journalistvriendelijke aanpassing Mediadecreet	10
AVBB-stichter Fernand Papon werd 80	17
SCHEEF BEKEKEN	10
MENS ACHTER HET NIEUWS	
Peggy Huygelen, biografie van de babes van <i>Ché</i>	11
RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK	
Advies over de positie van de hoofdredacteuren	12
Mevrouw De Croo verliest slag tegen <i>De Juristenkrant</i>	12-13
ICONEN VAN DE VLAAMSE JOURNALISTIEK	
Paul Jambers: 'Ik zag mezelf als een stimulerende dienaar'	14-15-16
BOEKEN	17
DE DEADLINE VOORBIJ	
Sylvia Van Driessche over paparazzi	18
ONDER EMBARGO	19

Op 11 juni 2008 was Wielsbeke even het centrum van de wereld. Tom Boonen, niet vies van een lijntje cocaine zowaar, betuigde kort zijn spijt over wat zijn naasten werd aangedaan, waarop ploegleider Patrick Lefevere de door journalisten gegooide kastanjes uit het vuur mocht halen. De persbelangstelling was, hoeft het gezegd, enorm.
(Foto Jimmy Bolcina - Peter De Voecht / PhotoNews)

De Journalist

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Marleen SLUYDTS
Johan VAN CUTSEM
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

RECLAMEREGIE

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Poot Printers
Industrialaan 12
Zone maalbeek
1702 Groot-Bijgaarden
Tel. 02 467 30 30
Fax 02 463 58 30
www.pootprinters.be

 Lid van de Unie van Uitgevers
van de Periodieke Pers

Uit de VVJ

SCHIJNDEMOCRATIE

Wissels bij hoofdredacties zorgen altijd voor wat onrust, zoals de meeste veranderingen overigens. Heldere communicatie daarover is niet meteen de sterkste kant van veel mediahuizen. Zowel bij de VRT als bij *De Morgen* heeft de aflossing van de wacht enige ophef veroorzaakt. De meeste journalisten en redactiemedewerkers waren verrast. Soms pijnlijk verrast.

VRT en *De Morgen* hebben allebei redactiestatuten. Die bepalen dat bij de aanwijzing van een nieuwe hoofdredacteur advies wordt gevraagd aan de redactieraad, die de emanatie van de voltallige redactie is. Bij de VRT is dat op het laatste nippertje gebeurd, nauwelijks een uur voor de bekendmaking van de beslissing. Goed bestuur kunnen we dat moeilijk noemen. Pas in laatste instantie de redactieraad op de hoogte brengen, getuigt van weinig respect voor de inspraakmogelijkheden van de werkvloer. Een gemiste kans dus. Zeker bij de VRT waar het vertrouwen in de vijf hoofdredacteurs op een laag pitje staat en de demotivatie is toegenomen.

Bij *De Morgen* heeft de directie het enigszins anders aangepakt. De beslissing is er wel al genomen, maar toch krijgt de redactieraad nog de tijd om een advies te geven.

Al moeten we ons niet te veel illusies maken. Als het om echt belangrijke beslissingen gaat binnenshuis, wordt de redactieraad meestal voor een voldongen feit geplaatst. Schijninspraak of schijn democratie zouden kritische journalisten dat noemen.

Waarom kunnen de mediahuizen in Vlaanderen niet de moeite doen om voor hoofdredacteurs een zo breed mogelijk draagvlak te zoeken? Waarom laten ze de redactieraad niet toe een profiel op te stellen en mee te zoeken naar de meest geschikte kandidaat? Hoofdredacteurs zijn toch geen managers die naar de pijpen van de directie moeten dansen? Hoofdredacteurs moeten de steun en het vertrouwen krijgen van de hele redactie. Hoofdredacteurs moeten hun redacties sturen en beschermen tegen een te grote druk van buitenaf. De Raad voor de Journalistiek heeft onlangs nog gewezen op de bijzondere positie die de hoofdredacteur inneemt tussen de redactie en de rest van het bedrijf (*zie pagina 12 van dit nummer*). Nog op talloze andere punten kunnen redactiestatuten trouwens de onafhankelijkheid van de redacties (trachten te) vrijwaren.

Een eresaluut ten slotte aan Jos Bouveroux die afscheid neemt als hoofdredacteur bij de VRT en terugkeert naar zijn oude liefde: de Belgische politiek en het nakende einde van België.

Marc Van de Looverbosch

DE BEROEPSJOURNALIST IN 2008: EEN PROFIELSTU

Begin dit jaar voerde het Center for Journalism Studies (UGent) in samenwerking met de VVJ een enquête naar genlijst, die gebaseerd is op de profielstudie uit 2003, werd verzonden naar 2.230 beroepsjournalisten, zowel uit een vergelijking met de volledige databank van de VVJ blijkt dat onze steekproef representatief is voor de meer bereid om deel te nemen aan het onderzoek dan de niet-leden. 97% van de beroepsjournalisten in onze In dit nummer van De Journalist leest u een samenvatting van de voornaamste bevindingen over het socio-jobtevredenheid en werkvoorwaarden in de journalistiek. In het derde en laatste deel staan we stil bij het internet opvattingen van de Vlaamse beroepsjournalist.

Een blanke man van 42

Het nieuws in Vlaanderen wordt in hoofdzaak gebracht door hoogopgeleide blanke mannen van tussen de dertig en vijftig jaar oud. Het lijkt een stereotypering, maar ze wordt bevestigd door de gegevens die zijn samengevat in tabel 1.

Tabel 1: Geslacht, leeftijd, anciënniteit en etniciteit van de Vlaamse beroepsjournalist in 2003 en 2008

	2003 (N=1026)	2008 (N=682)
aantal beroepsjournalisten	2257	2356
aandeel vrouwen	29,8%	27,8%
gemiddelde leeftijd	39	42
gemiddelde anciënniteit (als beroepsjournalist)	11,5	15,1
zelf of (een van) beide ouders geboren buiten de EU-25	2,8%	1,3%

Leeftijd

De gemiddelde leeftijd van de Vlaamse beroepsjournalist is de voorbije vijf jaar gestegen van 39 naar 42 jaar. Een zeer verrassende bevinding die indruist tegen de algemene perceptie dat mediaredacties steeds meer een voorkeur zouden vertonen voor goedkopere, jonge medewerkers. De enquête lijkt dit beeld te weerleggen. Uit de data blijkt bovendien dat het aandeel freelancers in de oudere beroepshelft de voorbije vijf jaar stabiel gebleven is. Dat betekent dat ook de veronderstelling dat oudere journalisten vaker in freelance-status worden 'gedwongen' niet bevestigd wordt door de cijfers.

Geslacht

Een tweede opmerkelijke vaststelling is dat de stijging van het aantal vrouwen in de journalistiek, die we in de laatste decennia van de twintigste eeuw vaststelden, de voorbije vijf jaar gestagneerd lijkt. In vergelijking met 2003 zien we zelfs dat het aandeel vrouwelijke journalisten licht gedaald is van 30% naar 28%. De stagnatie kan gedeeltelijk verklaard worden door het feit dat de beroepsgroep de voorbije vijf jaar verouderd is, omdat er minder (oudere) journalisten uit het beroep zijn gestapt dan dat er nieuwe (jonge) journalisten zijn bijgekomen. In de lagere leeftijdscategorieën is het evenwicht tussen mannen en vrouwen immers groter: in de leeftijdsgroep tot 35 jaar is ruim vier op de tien journalisten (42%) van het vrouwelijke geslacht.

Etniciteit

Terwijl vrouwen in de journalistiek ondervertegenwoordigd blijven, blijken journalisten van allochtone afkomst ronduit een rariteit. Dit leiden we af uit de gegevens over het geboorteland van de respondenten en hun ouders. 96% van de respondenten werd geboren in België en nog eens 2,1% in Nederland. Wanneer

we ook rekening houden met het geboorteland van de ouders, dan kunnen we besluiten dat slechts twee respondenten afkomstig zijn van buiten de Europese Unie (Turkije en Indonesië). Zes anderen waren geboren buiten de EU, uit Belgische ouders. De bijna volledige afwezigheid van allochtone beroepsjournalisten in Vlaanderen weerspiegelt zich ook in de levensbeschouwelijke overtuigingen van de beroepsgroep. Nagenoeg alle respondenten zijn ofwel vrijzinnig, ongelovig of agnostisch (61%), ofwel (al dan niet praktiserend) christelijk gelovig (38%).

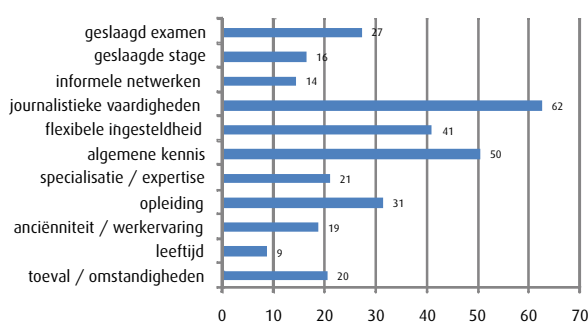
Anciënniteit

Niet alleen de gemiddelde leeftijd, maar ook de gemiddelde anciënniteit van de beroepsgroep is de voorbije vijf jaar aanzienlijk gestegen. In 2003 bedroeg die nog 11,5 jaar, in 2008 is dit opgelopen tot 15 jaar. Dit betekent dat de aangroei van de totale beroepsgroep sinds 2003 niet het gevolg is van een hogere instroom, maar van een lagere uitstroom van (oudere) journalisten. Wijst dit erop dat de werkzekerheid in de journalistiek tamelijk groot is? Algemeen gesproken is het antwoord positief. Gemiddeld werken de Vlaamse beroepsjournalisten al 12 jaar voor dezelfde werkgever en de jobmobiliteit (gemeten aan de hand van het aantal werkgevers waarvoor men heeft gewerkt) is vandaag gelijk aan de cijfers van 2003. Ook blijkt dat het gros van de respondenten (63%) (zeer) tevreden is over de werkzekerheid in de journalistiek, al voegen we hier in één adem aan toe dat er een zeer groot verschil is tussen de journalisten die in loondienst werken en de freelancers. Van deze laatste groep toont namelijk minder dan een kwart (24%) zich tevreden over de werkzekerheid. In het volgende nummer van *De Journalist* gaan we dieper in op de resultaten over de beroepstevredenheid en de specifieke problemen van freelancers.

Loopbaan

De Vlaamse beroepsjournalisten hebben niet alleen een relatief hoge werkervaring binnen de mediasector, maar vaak ook erbuited. De helft van de respondenten oefende een ander beroep uit - in vele gevallen in het onderwijs - vooraleer ze in de journalistiek stapten.

Grafiek 1: Bepalende factoren bij de aanwerving (in %)

het algemene profiel, de werkomstandigheden en de opvattingen van alle beroepsjournalisten in Vlaanderen. De vrameden als niet-leden van de VVJ. In totaal vulden 682 journalisten de enquête in, wat een respons betekent van 30,5% hele beroepsgroep, behalve voor wat het lidmaatschap van de VVJ betreft. Journalisten die lid zijn van de VVJ waren steekproef is lid van de journalistenvereniging; in de totaliteit is dat 85%.

demografische profiel en de werksituatie van de Vlaamse beroepsjournalist. Volgende maand gaan we dieper in op de gebruik bij journalisten, het journalistieke bronnengebruik en de deontologische, professionele en politiek-ideologische

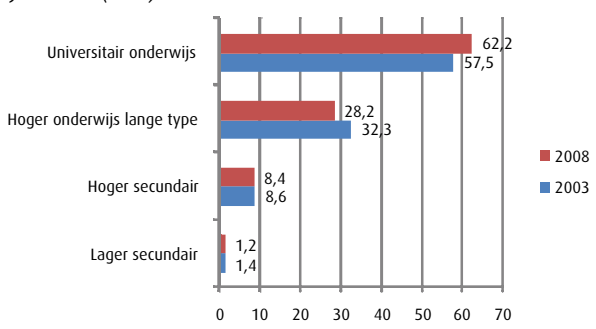
In totaal zeggen bijna twee op de tien respondenten dat hun anciënniteit en werkervaring een belangrijke rol hebben gespeeld bij hun aanwerving. Toch zijn andere factoren van nog meer doorslaggevende aard. Zo is een geslaagd examen of een geslaagde stage voor respectievelijk 27% en 16% van de respondenten belangrijk geweest. Het merendeel van de respondenten zoekt de reden van hun aanwerving in de eerste plaats in hun eigen intrinsieke kwaliteiten, zoals hun journalistieke vaardigheden, algemene kennis en flexibele ingesteldheid. Drie op de tien respondenten vermelden hun opleiding als factor die een rol heeft gespeeld bij hun aanwerving.

Steeds hoger opgeleid

Opleiding

Negen op de tien beroepsjournalisten in Vlaanderen zijn hooggeschoold. 62% heeft een universitair diploma, terwijl 28% een diploma aan een hogeschool heeft behaald.

Grafiek 2: Hoogst behaalde diploma van de Vlaamse beroepsjournalist (in %)

Het groeiende aanbod aan journalistieke opleidingen op universitair of hogeschoolniveau werpt bovendien zijn vruchten af. Waar in 2003 nog maar de helft van de beroepsjournalisten naar eigen zeggen een journalistieke of communicatiewetenschappelijke opleiding had gevolgd, is dit percentage in 2008 opgelopen tot 58%.

Tabel 2: Specifieke journalistieke of communicatiewetenschappelijke opleiding(en) (telkens afz. op 100%)

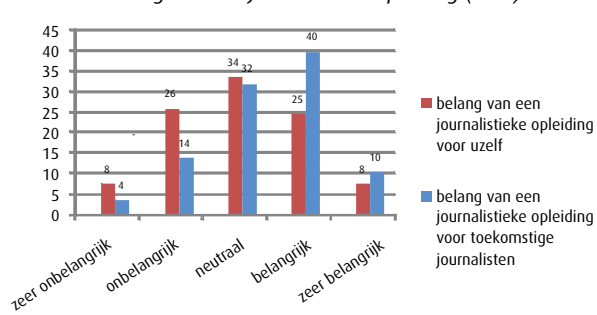
	2003 (N=1026)	2008 (N=682)
Universiteit: communicatiewetenschappen	16,9%	16%
Universiteit: postacademische/aanvullende opleiding	6,9%	7,5%
Hogeschool: bachelor (basisopleiding)	11,7%	8,4%
Hogeschool: postgraduaat	5,6%	7%
Instituut voor Journalistiek	5,8%	5,6%
Opleiding op het werk	9%	12,2%
Ander	8%	10,9%

Van de universitair geschoolde beroepsjournalisten behaalde precies een kwart (25,3%) een diploma in de communicatiewetenschappen. Dit cijfer komt overeen met 16% van de totale beroepsgroep. Nog eens 12% van de universitair geschoolden volgde een postacademische of aanvullende opleiding in de journalistiek of communicatiewetenschappen. Vergelijkbare cijfers vinden we voor het niet-academisch hoger onderwijs: 28% van de beroepsjournalisten met een diploma van het hoger onderwijs volgde een opleiding in de journalistiek (nu: bachelor), wat neerkomt op ruim 8% van de totale beroepsgroep. Zeven procent van de journalisten volgde een postgraduaatsopleiding in de journalistiek (nu: professionele master) en ruim vijf procent nam ooit deel aan de avondcursussen van het Instituut voor Journalistiek. Het aantal journalisten dat zegt dat ze op het werk een training of opleiding hebben genoten, is de voorbije vijf jaar licht gestegen van 8 naar 11%.

Belang van een journalistieke opleiding

Uit bovenstaande cijfers blijkt dat een journalistiek diploma in de hedendaagse mediasector nog steeds geen must is, maar wel een troef. De helft van de respondenten erkent dat een journalistieke opleiding voor toekomstige journalisten belangrijk tot zeer belangrijk is. Slechts 18% is het hier niet mee eens; de overige 32% neemt een neutraal standpunt in. Gevraagd hoe belangrijk ze een journalistieke opleiding voor zichzelf vinden, lijken ze de waarde van een journalistiek diploma dan weer te relativeren. De meningen hierover zijn perfect gelijkmatig verdeeld over de hele beroepsgroep. Het mag niet verbazen dat er een significant verband is tussen het al dan niet hebben van een diploma journalistiek en het belang dat men eraan hecht.

Grafiek 3: Belang van een journalistieke opleiding (in %)

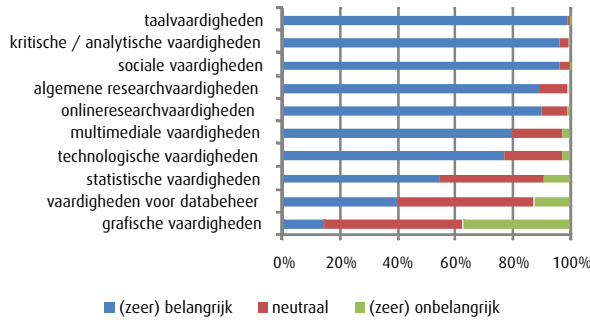

Belang van journalistieke vaardigheden

De enquête peilde ook naar de vaardigheden waarover de hedendaagse journalist moet beschikken. De respondenten moesten niet alleen het belang van de vaardigheden aangeven – het merendeel van de vaardigheden wordt als belangrijk tot zeer belangrijk beoordeeld – maar ze werden ook verzocht om een top drie op te stellen. Volgens de Vlaamse beroepsjournalisten zijn taalvaardigheden zonder twijfel het allerbelangrijkste: bij maar

lieft de helft van de respondenten prijkt talenkennis, schrijf- en communicatievaardigheden, op de eerste plaats. Op de tweede plaats komen kritische en analytische vaardigheden en op drie zetten de journalisten de sociale vaardigheden. Opmerkelijk is dat researchvaardigheden bij driekwart van de respondenten buiten de top drie van belangrijkste vaardigheden valt; slechts 2% zet algemene researchvaardigheden op nummer één.

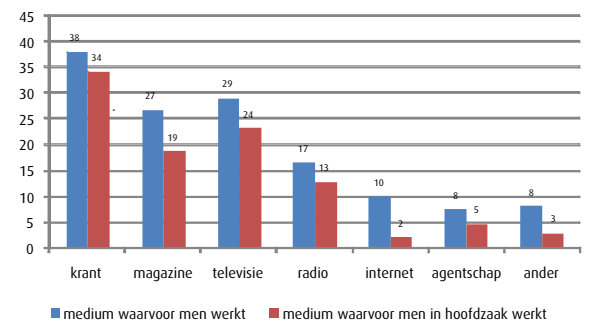
Grafiek 4: Mate van belangrijkheid van journalistieke vaardigheden (in %)

De crossmediale journalist

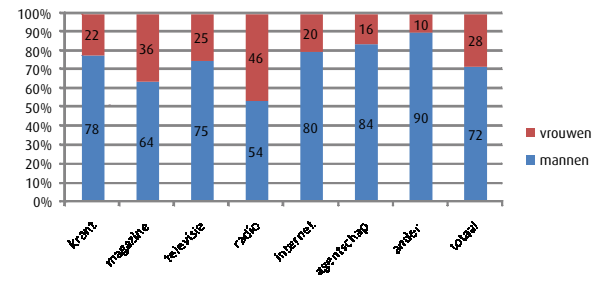
Wanneer we kijken naar de werksituatie van de Vlaamse beroepsjournalisten, zien we dat het merendeel (38%) in de dagbladpers werkt. Televisie komt op de tweede plaats (29%), gevolgd door de week- en maandbladen (27%) en radio (17%). Acht procent van de Vlaamse beroepsjournalisten werkt volgens de enquête voor een pers- en/of fotoagentschap. Merk op dat steeds meer journalisten voor meer dan één mediasector werken. Terwijl in 2003 nog maar 23% van de beroepsgroep voor twee of meer mediasectoren werkt, is dit in 2008 gestegen tot bijna dertig procent: 18% werkt voor twee mediasectoren en 10% voor drie of meer.

Grafiek 5: Medium waarvoor men werkt (in %)

De enquête toont ook aan dat het internet nog steeds weinig extra jobs heeft gecreëerd binnen de journalistiek. Slechts twee procent van de respondenten werkt in hoofdzaak voor het internet. Het overgrote deel van de internetjournalisten bestaat dus uit journalisten uit de traditionele mediasector die nu ook crossmediaal werken. Bijna één op de tien journalisten (9%) die in hoofdzaak voor een krant, een magazine of de radio werken levert bijdragen aan een of meerdere websites. Onder televisiejournalisten ligt het percentage nog iets lager: zes procent van hen werkt naar eigen zeggen ook voor het internet.

Grafiek 6: Man-vrouwverdeling per medium (in %, en op basis van het medium waarvoor men in hoofdzaak werkt)

De hoger vermelde ongelijke man-vrouwverhouding manifesteert zich vooral bij de pers- en fotoagentschappen (waar slechts 16% van de journalisten vrouwen zijn) en onder internet-, kranten- en tv-journalisten (resp. 20%, 22% en 25% vrouwen). In de week- en maandbladsector (36% vrouwen) en vooral bij de radio (46% vrouwen) is het aantal mannen en vrouwen meer in evenwicht.

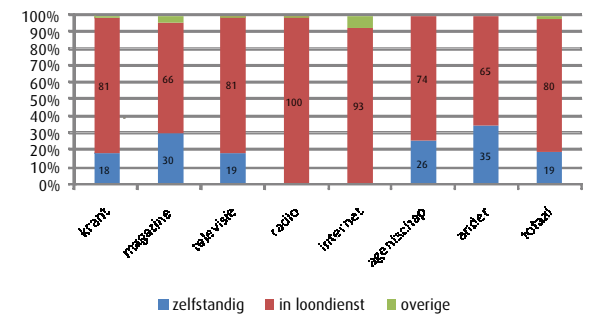
Voltijds/deeltijds

Precies negen op de tien beroepsjournalisten werken voltijds. In de radio- en magazinesector werken respectievelijk 18% en 15% journalisten parttime, percentages die significant hoger liggen dan in de andere sectoren waar het aantal deeltijds werkende beroepsjournalisten niet boven de tien procent uitstijgt.

Freelancers

Driekwart van de Vlaamse beroepsjournalisten is in 2008 tewerkgesteld met een vast contract van onbepaalde duur. Een vergelijking met de data van 2003 maakt duidelijk dat het aandeel freelancers in de Vlaamse beroepsjournalistiek de voorbije vijf jaar constant is gebleven. Net als in 2003 werkt ruim een kwart (27%) geheel of gedeeltelijk als zelfstandige. In 2008 is 19% freelancer in hoofdberoep (voor 2003 kunnen we de opsplitsing tussen freelancer in hoofdberoep of in bijberoep niet maken). In de week- en maandbladpers ligt het aandeel freelancers in hoofdberoep (30%) significant hoger dan in de andere mediasectoren. Bij kranten en televisie heeft bijna een op de vijf journalisten het statuut van zelfstandige, terwijl bij de radio en de onlinemedia freelancers dan weer afwezig zijn. Een kwart van de journalisten die zelfstandige zijn in hoofdberoep werkt voor slechts één vaste opdrachtgever. Meer informatie over de specifieke werkvoorwaarden van freelancers geven we in het volgende nummer van *De Journalist*.

Grafiek 7: Verdeling naar statuut per medium (in %, op basis van het medium waarvoor men in hoofdzaak werkt en het statuut in hoofdberoep)

NEVENBEROEPERS BOTSSEN MET RSVZ

Ivan Declercq

Wie een journalistieke activiteit heeft in nevenberoep, is vrijgesteld van aansluiting bij een sociaal verzekeringsfonds voor zelfstandigen. Toch heeft het Brusselse gewestkantoor van het RSVZ de jongste maanden enkele 'nevenberoepers' op het matje geroepen. Want, "wat is journalistiek"?

Even recapituleren: artikel 5 van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 stelt dat "journalisten, perscorrespondenten en personen die auteursrechten genieten *niet verzekeringsplichtig* zijn indien zij reeds een sociaal statuut genieten dat minstens gelijkwaardig is aan datgene dat voor de zelfstandigen is ingevoerd". Klaar en duidelijk, zou je denken. Niet dus. Op het VVJ-secretariaat kwamen de jongste maanden verzoeken om bijstand binnen van journalisten die waren aangemaand hun kwartaalbijdrage te betalen aan een sociaalverzekeringsfonds voor zelfstandigen. Niet onbelangrijk detail: de betrokken journalisten wonen in het Brusselse. De aanmaningen kwam ook allemaal van het Brusselse gewestkantoor van het RSVZ.

Twee categorieën van journalisten zijn betrokken: beroepsjournalisten die occasioneel een activiteit op zelfstandige basis verrichten in het verlengde van hun hoofdberoep; en daarnaast personen met een andere baan die een journalistieke nevenactiviteit verrichten.

Het RSVZ-hoofdkantoor blijkt ooit commentaren te hebben verspreid onder zijn gewestkantoren over het begrip 'journalist', voor de toepassing van bovengenoemd artikel 5. En dat is een erg restrictieve definitie: "Onder journalist moet worden verstaan de persoon die met een zekere regelmaat nieuws aanreikt ter publicatie in de media (...) De notie journalist vereist dat er een referentie is naar een actualiteitsgebeuren en een zekere periodieke verschijning."

Van een achtergrondreportage over importhuwelijken zei het RSVZ dat de link met een actualiteitsgebeuren ontbrak. Bij de VVJ hoorden we het in Keulen donderen: het beperken van journalistiek tot louter dat wat een link heeft met een actuele gebeurtenis, zou alle achtergrondverhalen, human interestverhalen, reisreportages en opiniestukken buiten de journalistiek plaatsen. Van een persfotograaf in nevenberoep werd dan weer gezegd dat zijn honorarium niet zijn auteursrechten dekte, maar zijn prestaties, zijn werk dus. Maar ook dat slaat nergens op, want het werk als journalist valt sowieso onder artikel 5. "Personen die auteursrechten genieten" zijn namelijk een derde categorie, *naast* de journalisten en de perscorrespondenten.

Moelijk doet het RSVZ verder over beroepsjournalisten die op zelfstandige basis wel eens een debat modereren, les journalistiek geven of interviews afnemen op verzoek van een private instelling. "Geen journalistiek", beweert het RSVZ. En dus bijdrageplicht voor die extra inkomsten.

Nieuwsgaring

De VVJ heeft eerst een briefwisseling gevoerd met het RSVZ-Brussel, en toen dat geen uitkomst bood enkele dossiers in handen gegeven van een advocaat. Maar omdat dit de ijver van het gewestkantoor niet temperde, hebben we, samen met de Franstalige collega's van de AJP, medio mei een onderhoud gehad met de administrateur-generaal van het RSVZ, in de hoop een en ander uit te klaren.

Op het hoofdkantoor van het RSVZ werden we geconfronteerd met nog een bijkomende voorwaarde om van journalistiek te kunnen spreken: nieuwsgaring. Wie niet met *nieuwsgaring* bezig is – denk aan hoofdredacteuren, redactiechefs, eindredacteuren – kan niet als journalist worden beschouwd, vond het RSVZ.

En dat het RSVZ niet in beroep was gegaan tegen een vonnis van de rechtbank van Antwerpen – die had geoordeeld dat een beroepsjournalist die occasioneel les had gegeven aan een journalistenopleiding journalistiek bezig was geweest – had louter te maken met een kosten-batenafweging, heette het.

De VVJ/AJP heeft de administrateur-generaal en zijn medewerkers

dan uitvoerig uiteengezet dat journalistiek een veel breder begrip is dan wat door het RSVZ wordt gehanteerd. Er werd ook uitgelegd dat een radiojournalist die een politicus interviewt op een podium in wezen hetzelfde doet als wat hij dagelijks voor de kost doet bij de radio. Idem dito voor een journalist die bijvoorbeeld een politiek debat modereert, of bij uitbreiding lesgeeft aan journalisten in spe.

De administrateur-generaal had wel oren naar die argumentatie en de dossiers die door het RSVZ-Brussel waren betwist, zouden alsnog worden geregeld. Voorts zou een nieuw commentaar worden uitgewerkt, bedoeld voor alle gewestelijke kantoren van het RSVZ, met daarin nieuwe definities van 'journalist' en 'nieuws' en richtlijnen over zelfstandige activiteiten die door beroepsjournalisten in nevenberoep worden verricht.

Inmiddels heeft de RSVZ ons een ontwerp-commentaar toegestuurd, dat inderdaad een verruiming van enkele begrippen bevat, maar dat ons inziens nog te vaag en te restrictief is. Binnenkort vragen we een nieuw onderhoud aan op het hoofdkantoor van het RSVZ om een en ander bij te stellen.

Wordt vervolgd.

Onder meer in de sportverslaggeving (op de foto persconferentie van de nieuwe Gentse voetbalcoach Michel Preudhomme) zijn nogal wat journalisten in nevenberoep actief. (Foto Belga)

KORTINGEN VOOR JOURNALISTEN:

EEN OVERZICHT

Een officiële perskaart biedt – althans voor journalisten die wel eens buiten komen – een hele reeks voordelen. Niet enkel doet ze de deuren van vele perszalen of perstribunes opengaan (met alle faciliteiten die daarmee gepaard gaan), bovendien kennen diverse bedrijven – zowel met een publiek als een privaat karakter – soms forse materiële voordelen toe aan de houders van een perskaart. Het ‘treinvoordeel’ bijvoorbeeld is bekend, maar ook in de telecom-, verzekerings- en autosector kunnen journalisten meer dan eens van aantrekkelijke aansluitingsmogelijkheden en prijsverminderingen genieten.

Journalisten en materiële voordelen: de relatie is niet evident. Niet voor niets zeggen alle deontologische codes dat journalisten buiten hun loon of honorarium geen voordelen zullen ontvangen, en met name niet van de bronnen of onderwer-

pen van hun informatie. Zoiets dreigt de onbevangen en kritische blik van de journalist nu eenmaal te bezoedelen. De VVJ/AVBB heeft er daarom steeds uitdrukkelijk voor gekozen om niet systematisch op jacht te gaan naar gunsttarieven of andere speciale voorwaarden voor haar leden-journalisten. De VVJ/AVBB is geen serviceclub zoals de Visakaartclub, de Gezinsbond of zelfs Test-Aankoop willen zijn.

Dit belet niet dat we als belangenvereniging wel werk willen maken van materiële voordelen die rechtstreeks gelinkt zijn met de journalistieke activiteit. De prijsvoordelen bij het openbaar vervoer vallen hieronder, net zoals kortingen in de telecomsector of voordelige groepsverzekeringen die we kunnen afsluiten in verband met onze beroepsaansprakelijkheid of inkomensgarantie. Dat bijvoorbeeld auto-merken intussen ook gunsttarieven toe-

kennen aan journalisten, is een voordeel waarvan we met veel interesse kennis nemen maar zonder dat we er uitdrukkelijk naar solliciteren.

VVJ-adviseur **Ivan Declercq** puzzelde alle kortingen waar journalisten op vertoon van hun perskaart kunnen van genieten bij elkaar. Een gedeeltelijk resultaat vindt u hierna, voor het volledige overzicht van alle voordelen verwijzen we naar onze website www.journalist.be. Nog dit: de meeste voordelen gelden wel degelijk voor alle beroepsjournalisten, zij het dat sommige toch expliciet worden voorbehouden aan leden van de VVJ/AVBB. Hopelijk beseffen de (weinig) collega's niet-leden in elk geval dat het in bepaalde mate aan de inspanningen van het VVJ/AVBB-secretariaat te danken is dat ook zij belangrijke voordelen kunnen claimen. (PD)

Openbaar vervoer

NMBS

Gratis abonnement in tweede klas. De beroepsjournalist vult een attest in dat door de VVJ/AVBB ter beschikking wordt gesteld. Hiermee gaat hij naar een NMBS-station van zijn keuze, waar hij een ‘moederkaart’ aankoopt voor € 4,30. Die kaart is tien jaar geldig. Elk jaar moet de journalist, met een opnieuw door de AVBB afgeleverd attest, bij de NMBS een validatievignet voor dat jaar voor de treinkaart afhalen. Dit vignet is gratis. Wie in 1ste klas wil reizen, betaalt 25% van het tarief van die klas.

Het voordeel geldt ook voor stagiairs-beroepsjournalisten.

De regeling is gebaseerd op een oude beheersovereenkomst tussen de federale overheid en de NMBS en valt te situeren in het globale steunbeleid ten aanzien van de perssector.

De Lijn

Een gratis abonnement. De beroepsjournalist stuurt een kopie van de identiteitskaart en een kopie van de geldige perskaart naar de dienst ‘abonnementen’ van De Lijn in zijn of haar provincie. Het abonnement is één jaar geldig en moet elk jaar opnieuw worden aangevraagd. Uiteraard kan men zich met de nodige documenten ook persoonlijk aanmelden bij de provinciale kantoren

van De Lijn (zie www.delijn.be) en het abonnement ter plaatse laten maken.

Ook stagiairs-beroepsjournalisten beschikken over het voordeel.

Luchtvaart

SN Brussels Airlines

Korting op door SN uitgevoerde vluchten van 50% op reisklasse Y (= de duurste full fare in de b.flex klasse) voor vluchten binnen Europa en op de C of Y klasse (full fare business of economy) voor medium- en langeafstandvluchten.

Er kan 30 kg extra bagage (bovenop de 30 kg normaal in b.flex) worden meegenomen als het gaat om professioneel materiaal (camera's, statieven, batterijen, e.d.).

Houders van een T-kaart krijgen een korting van 32%.

Voorts de klassieke voordelen van een b.flex-ticket: sneller door security en kortere check-in tijd, plus flexibiliteit: het ticket kan kosteloos worden geannuleerd of gewijzigd voor een andere bestemming of een andere vluchtdatum.

Op b.light tickets en op goedkopere klassen van de b.flex wordt geen korting gegeven.

Contact: Geert Sciôt / Krista Teirbroodt (0477 774 911)

Parkings

Luchthaven Zaventem

Vrij parkeren gedurende 24 uur, tonen van perskaart bij het buitenrijden.

Luchthaven Charleroi

Gratis één dag parkeren met een voucher, mits een week vooraf aan te vragen, met kopie van de perskaart, via e-mail te sturen naar Jean-Jacques Cloquet: c.toubeaux@charleroi-airport.com)

Telecom

Belgacom

Belgacom biedt 50% korting op het basisabonnement voor telefonie en voor de binnenlandse gesprekskosten, voor aansluitingen geïnstalleerd op de zetel van de redactie en in de woning van de beroepsjournalist die in dienst is van die redactie. Het gaat om redacties van het agentschap Belga, van dagbladen en van sommige informatieweekbladen (aangesloten bij de Nationale Federatie der Informatieweekbladen).

De aanvraag moet worden ingediend door het dagblad, het informatieweekblad of het agentschap Belga. Bij een aansluiting in de woning van de journalist moet het telefoonabonnement worden onderschreven door het dagblad, het informatieweekblad of het agentschap Belga.

Individueel kan de journalist een korting krijgen van 20% op vaste telefonie, op ADSL Go, op Belgacom Digital TV en op Proximus' specifieke aanbiedingen.

Op speciale pakketten van Belgacom TV (voetbalpakket, gay pakket, ...) bedraagt de korting 30%. De korting geldt voor de journalist en maximaal twee leden van zijn gezin.

Contact:
Belgacom:
Pierre Tshikuna (0477 97 02 07,
pierre.tshikuna@belgacom.be).

Proximus: Sébastien Curnel (02 735 66 61 en 0473 71 72 90,
sebastien.curnel@salesconsult.be)

Primus Telecommunications

Gsm-tarief voor bellen naar elk netwerk voor € 0,103 per minuut, dag en nacht, 7 dagen op 7. Zonder maandelijks abonnementsgeld (dat anders € 10,00 per maand bedraagt). Geldt voor leden van de AVBB, hun partners en hun familieleden.

Contact: Guy Beuls, bij verdeler BeuCoSoft (guy.beuls@beuco-soft.com).

Wie over een Belgacomlijn beschikt, kan ook zijn gesprekken via de vaste lijn over Primus laten lopen en bespaart daarmee 20 à 30 % gesprekskosten. Het doorschakelen om te werken via Primus gebeurt eenmalig in de centrale van Belgacom. Ook voor internationale gesprekken liggen de prijzen competitief. Het volledige tarief kan worden verkregen bij Guy Beuls en bij Primus Telecommunications Belgium, in Wommelgem: www.primustel.be.

EDPnet

Een korting van 10% op het adsl-abonnement. Een adsl MAX6-abonnement komt dan op € 26,95 per maand ipv € 29,95 per maand. Er komt een speciale webpagina waarop EDPnet een overzicht zal presenteren van de voordelen voor VVJ-leden.

KSC Satellietelefoons (Eindhoven)

Satellietelefoons (Motorola) worden verhuurd à € 6,00 per dag (excl. btw), voor journalisten die lid zijn van de VVJ. Binnenkomende gesprekken en sms-berichten zijn kosteloos, uitgaande gesprekken kosten € 1,30 (excl. btw) naar vaste telefoonnummers. Mobiele verslaggeving via satelliet internet: de Inmarsat Hughes 0201 BGAN wordt aangeboden voor € 14,00 (excl. btw) per dag. Per verbruikt Mb wordt nog eens € 7,00 gerekend.

Contact: KSC, Bart van de Flier. Voor België: 011 60 64 60, www.ksehv.be

Verzekeringen

Groepspolis beroepsaansprakelijkheid en rechtsbijstand bij AIG/AON

Met de VVJ/AVBB is een overeenkomst afgesloten om leden-journalisten een verzekering beroepsaansprakelijkheid aan te bieden tegen een prijs die een stuk onder de marktprijs ligt: 100 euro per jaar (plus belastingen).

Uitgebreide informatie hierover: zie homepage van www.journalist.be

Groepsverzekering inkomensgarantie bij Securex

Met de VVJ/AVBB is een overeenkomst afgesloten om zelfstandige leden-journalisten een verzekering gewaarborgd inkomen aan te bieden tegen een prijs die tot 30% onder de normale marktprijs ligt.

Uitgebreide informatie hierover: zie homepage van www.journalist.be.

Auto's

Autoverhuur Hertz

Journalisten krijgen een korting van 10% via de Press Club Member Card. De journalist maakt dan zelf een reservatie via de website, met een kortingcode.

Een Press Club Member Card kan worden aangevraagd bij Caroline Simmerman, marketing manager Hertz Benelux, csimmerman@hertz.com.

Aankoop auto's

Min of meer gunstige kortingen worden aan beroepsjournalisten toegekend door:

BMW Belux (BMW en Mini)
D'leteren (VW, Audi, Seat, Porsche, Skoda, Yamaha)
Daimler-Chrysler (Mercedes, Jeep, Chrysler, Smart, Dodge)
Citroën Belux (Citroën)
Ford Motor Company (Ford / Volvo)
Korean Motor Company (Hyundai)
Kia Motors Belgium (Kia)
Mazda Belux (Mazda)
Mitsubishi Motors Belgium (Mitsubishi)
Nissan Belgium (Nissan)
Peugeot België-Luxemburg (Peugeot)
Renault België (Renault / Dacia)
Beherman (Saab)

Voor het volledige overzicht en details:

www.journalist.be

BOURGEOIS HERSCHRIJFT RADIO- EN TV-DECREET

Luc Vanheerentals

VVJ-vertegenwoordiger in de Sectorraad Media

Vlaams Mediaminister Geert Bourgeois (N-VA) heeft een ontwerp klaar tot wijziging van het Vlaamse decreet op radio-omroep en televisie. De onmiddellijke aanleiding is dat de bestaande regeling moet worden aangepast aan de Europese Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten van 11 december 2007. Door allerlei technologische en marktontwikkelingen in de audiovisuele sector drong een actualisering zich echter sowieso op. Voor de VRT zou er weinig of niets veranderen.

De Sectorraad Media (ex-Vlaamse Mediaraad) werkt momenteel aan een advies over het ontwerp van minister Bourgeois. De VVJ heeft in het kader van die besprekingen vooral aandacht voor zaken die verband houden met de werksituatie van de journalist: aanwezigheid van beroepsjournalisten op de redacties, werkdruk, redactiestatuten...

De nieuwe EU-richtlijn versoepelt onder meer de reclamevoorschriften, met name op het vlak van de mogelijke onderbreking van programma's en de duur van reclamespots. In de Sectorraad Media gaf dit al aanleiding tot forse kritiek vanwege Test-Aankoop. Productplaatsing wordt 'gecontroleerd' toegelaten. Ook het onderscheid dat de richtlijn maakt tussen lineaire en niet-lineaire diensten wordt overgenomen. De dienst is lineair als beelden gelijktijdig naar alle potentiële kijkers gestuurd worden, niet-lineair zijn diensten op aanvraag. Lineaire diensten worden wegens hun grotere impact op het publiek aan strengere voorschriften onderworpen dan andere.

Het ontwerp van decreet speelt in op nog andere nieuwe evoluties. Zo is voor het eerst een aparte regeling voorzien voor bedrijven die louter omroepdiensten leveren aan het publiek (en zich dus niet bezighouden met de aanmaak van de inhoud van programma's of de transmissie ervan). Deze bedrijven - TV Vlaanderen is een voorbeeld - worden als 'dienstenverdelers' onderworpen aan regels inzake informatieplicht, commerciële communicatie en *must-carry*. Zo moeten ze hun klanten een technische mogelijkheid ter beschikking stellen om te verhinderen dat minderjarigen bepaalde programma's kunnen bekijken.

Alle vormen van het ter beschikking stellen van bewegende beelden aan het publiek - met inbegrip van het plaatsen van foto's op een particuliere website - worden samengebracht in het begrip 'omroepactiviteiten'. Voor deze alomvattende omroepactiviteiten geldt één grote beperking: ze mogen niet aanzet-

ten tot haat. Het ontwerp bevat voor de economisch gelinkte activiteiten - 'omroepdiensten' genoemd - eveneens diverse nieuwigheden. Zo is de erkenning voor radiodiensten nog enkel vereist voor omroepen die gebruik maken van schaarse frequenties (FM of AM). Ook voor het opstarten van private televisieomroeporganisaties volstaat voortaan een kennisgeving. Regionale televisieomroepen moeten nog wel een erkenning aanvragen omdat voor hen specifieke voorschriften blijven bestaan, zoals het VZW-statuut, maar de verplichting van een adviesraad wordt geschrapt.

De VVJ adviseert

De VVJ wil van de decreetsherziening gebruik maken om de regeling inzake het redactiestatuut aan te scherpen. Zo vragen we dat het begrip redactiestatuut al aan bod komt in de inleidende definities van het decreet.

Wat de VRT betreft vraagt de VVJ betrokken te worden bij de vaststelling van de deontologische code en het redactiestatuut. Verheugend is hoe dan ook dat er voor het eerst sprake is van een redactiestatuut bij de private televisieomroeporganisaties (VTM, VT4...). Anderzijds valt niet te begrijpen dat dit voor de landelijke radio-omroeporganisaties niet het geval is. De VVJ dringt er verder op aan dat sancties worden bepaald voor het geval de regels met betrekking tot het statuut niet worden gevolgd. Voor de landelijke radio-omroeporganisaties verplicht het decreetsontwerp dat de redacties hoofdzakelijk bestaan uit erkende beroepsjournalisten. Een goede zaak, maar waarom wordt dat voorschrift niet veralgemeend zodat ook de private televisieomroepen eronder vallen?

Om de werkdruk aan te pakken vraagt de VVJ dat redacties tevens voldoende (beroeps)journalisten bevatten. Journaals en duidingprogramma's moeten zoveel mogelijk door eigen redacties worden gemaakt.

Het ontwerp van decreet bevat ook nog een nieuwe regeling voor het recht op antwoord. Op dit punt vraagt de VVJ dat de Raad voor Journalistiek een expliciete rol als bemiddelaar krijgt. Volgens de ingediende tekst behoudt een klager zijn recht van antwoord zelfs wanneer de journalist zelf een bevredigende rechtzetting aanbrengt. Veel logischer is dat het recht zou vervallen wanneer een onafhankelijk orgaan oordeelt dat het antwoord effectief bevredigend is.

SCHEEF BEKEKEN

"Welke rol hebben de media gespeeld in het VRT-dossier? Bert De Graeve haalde in zijn periode scherp uit naar de mediaconcentratie rond de Vlaamse Media Maatschappij, met Christian Van Thillo (De Persgroep) en Rik De Nolf (Roularta). Volgens zijn opvolger Tony Mary was het in Vlaanderen zelfs erger gesteld dan in het Italië van Berlusconi. Ook Aimé Van Hecke klaagde meermaals de 'manipulatieve journalistiek' in de kranten en tijdschriften van De Persgroep en Roularta aan.

In het feit dat sommige media zonder nuance overnemen wat 'twee parlementairen van de populistische soort' (Carl Decaluwé en Jurgen Verstrepen) zeggen, zien zij het bewijs dat de mediaconcentratie een nefaste invloed heeft. Met als enig doel: een concurrerend mediabedrijf schaden.

Zien de voormalige VRT-bonzen? Houden Christian Van Thillo en Rik De Nolf het handje van hun journalisten vast? Dat gelooft niemand. En toch zal elke kriti-

sche waarnemer kunnen vaststellen dat over mediadossiers in het algemeen, en de VRT in het bijzonder, altijd het zwaarst gechargeerd wordt in kranten en tijdschriften van deze groepen. Om in dezelfde terminologie te blijven: dit voedt in elk geval de perceptie dat in deze dossiers de grenzen tussen onafhankelijke journalistiek en de belangen van de aandeelhouders aan het vervagen zijn."

Leo Bonte in *De Standaard* van 30 juni 2008

PEGGY HUYGELEN, BIOGRAFE VAN DE CHE-BABES

Jan Backx

Zeker geen reuzin, kwiek als kwikzilver en met ogen als donkergloeiende kolen, dat is Peggy Huygelen. In het mannenbastion van het glossy maandblad *Ché* is zij de confrater die de interviews met de *babes* inblijkt. Het merkwaardige aan Peggy is dat ze alle dromen die een jong meisje over journalistiek kan koesteren, op de leeftijd van Christus in vervulling heeft zien gaan: reizen, filmsterren ontmoeten, leuke reportages maken...

Peggy werd geboren in Zandvliet, de noordelijkste uithoek van de Antwerpse haven. Haar pa was dokwerker maar dook met de neus in de boeken en bracht het tot loods. Peggy: "In de lagere school werd het eerste etiket op mij geplakt: *Dat kind heeft veel fantasie*. Uiteindelijk ging ik communicatiemanagement studeren aan het Antwerpse PHICOM en deed er nog een schepje bovenop in de privé-school van de Abraham Verhoeven-stichting. Halfweg de jaren '90 liep ik stage bij De *Nieuwe Gazet* en *ATV*. De journalistieke microbe kreeg me snel in haar macht. Ik ben nogal een energiek meisje, een *nine to five-job* is niks voor mij. Tijdens die eerste stappen in de realiteit ontdekte ik mijn voorkeur. Televisie is me te vluchtig en te beperkt. Schrijvend heb je meer faciliteiten om iets uit te diepen. Maar die *ATV*-pionierstijd, met Kris Zeeuwts aan het roer, was best leuk. Iedere avond keken we samen naar ons werkstuk, het nieuws, en giechelden we om de eventuele uitschuiers. Toen kreeg ik ook mijn eerste bijnaam: *Peggy Puke*. Twee keer had ik namelijk de ziel uit mijn lijf gekotst: eerst tijdens een luchtdoop met gehandicapte kinderen en nadien in een klein bootje, op weg naar een baggerschip.

'Ik ken de biotoop van *Ché* intussen wel: grote smoelen, kleine hartjes.' (Eigen foto)

"Overal naartoe worden gestuurd, veel buiten zijn, met mensen uit allerlei milieus kunnen spreken... dat wonder van de journalistiek ervoer ik tijdens mijn stage. Pa schudde toen vaak het hoofd: *Peggy, wanneer ga je toch eens een goedbetaalde job zoeken?* Het in ons vak zo beruchte losse-vaste statuut kwam er aan toen ik werd gerekruteerd voor de ploeg die 't *Stad* ging maken: de Antwerpse stadskrant van *Het Nieuwsblad*. Alweer een prettige tijd met zalige collega's en een heel laat sluitingsuur. Maar het product verkocht niet zoals verhoopt. Het freelancen beu sloot ik me aan bij het team van de internetkrant *Café Belge*, van het mediabedrijf *Headtrick*. Mijn eerste vast contract. Opwindend ook: toen er in Parijs een brandende Concorde neerstortte lieten we zien wat een nieuw medium als het onze vermocht. We huisden in een chique pand op het Antwerpse Eilandje, er liepen veel technuten rond... Maar het was een zeepbel want op zekere dag zaten we letterlijk in de kou. Zelfs de stookolie kon niet meer worden betaald.

Eind 2000 was de *Headtrick*-droom voorbij. Verrassing toen Michael Lescroart van *P-Magazine* me belde: *Peggy, we gaan een vrouwenblad-met-ballen maken, Lola. Doe je mee?* Ik zei ja en kwam in de dynamische ploeg van Alain Grootaers terecht. Maar na een dozijn *Lola's* was het weeral eens gedaan. Opboksen tegen *Flair* bleek geen makkie. Ik zat thuis te piekeren toen Luc Luwel me belde, de partner van *ATV*-icoon Sandra Deakin. Luwel zocht iemand om het ledenblad *Ondernemers* van de Kamer van Koophandel en Nijverheid Antwerpen-Waasland te restylen. Een kolfje naar mijn hand: een menselijk gezicht geven aan de ondernemers. Wat is de verborgen passie van de bedrijfsleider, wat doet zijn madame? Maar op termijn voelde ik mij als volbloed jeans-meisje toch niet zo thuis in het afgeborstelde wereldje van maatpakken. Dus werd het weer even freelancen. Voor *De Tijd* sprak ik met de makers van het puntdak van het nieuwe Antwerpse Gerechtsgebouw en voor *P-Magazine* reed ik met een sneeuwscooter door Zweden. Zekere dag vroegen ze me om de ploeg van het mannenblad *Ché* te versterken. Ik kende de biotoop ondertussen wel: grote smoelen, kleine hartjes! Die mannenhumor ligt me overigens wel. Eerlijk, recht voor de raap en grappig. Alle denkbare synoniemen voor borsten, billen, penissen en masturberen klinken me ondertussen heel vertrouwd. De job is afwisselend. Zo beschreef ik in Thailand olifantenpolo en zag ik in Las Vegas al die kitscherige trouwkapellen. En als de filmrecensent niet kan, pendel ik wel eens naar Hollywood voor een interview met Monica Bellucci, Jessica Alba of Will Smith. Op het thuisfront kreeg ik ooit boksles van Jean-Pierre Coopman."

En haar specialiteit... de babes?

Peggy: "Ach, laat je fantasie maar niet op hol slaan. Dat zijn vaak beginnende modellen. Doorgaans heel brave Vlaamse of Hollandse meisjes. Ze zullen wel een exhibitionistisch trekje hebben, maar ze zijn dikwijls heel verlegen en zenuwachtig. Ik ben niet aanwezig bij de fotosessies. Maar ik zie vaak hoe ze nadien braafjes met ma of pa naar de resultaten komen kijken. Eentje, een meisje met Russische roots, had zowaar een diploma Ruimtevaart. Sommigen willen een picturale souvenir voor hun kleinkinderen: *Zo zag oma eruit in haar glorietijd*. Of ze willen een centje bijverdienen om hun studies te betalen."

Peggy Puke is een enthousiasmerende spraakwatterval. Maar om iets over haar vrijetijdsbesteding te vernemen is een breekijzer nodig. Rugzakreizen lukt nog net maar over haar trouwe inzet voor de vrijwilligersorganisatie *Kamiano*, die minderbedeelden opvangt, is ze zedig-discreet. Het siert haar.

Advies van de Raad voor de Journalistiek over de vraag van de raad van bestuur van de Vlaamse Vereniging van Journalisten VVJ met betrekking tot de rol en de positie van de hoofdredacties

In een standpunt van 21 december 2007 vraagt de Vlaamse Vereniging van Journalisten VVJ een advies aan de Raad voor de Journalistiek. De vraag tot advies betreft 'de verhouding tussen redactie, hoofdredactie en marketing/promotie binnen een mediabedrijf. Hoe kunnen deze actoren zich optimaal tot elkaar verhouden? Hebben marketeers en reclamemakers een plaats aan de redactietafels? Welke positie en rol zijn weggelegd voor de hoofdredacties?'

De VVJ vraagt de Raad voor de Journalistiek eveneens om zich te buigen over de wet van 30 april 1963 op de erkenning van beroepsjournalisten.

De adviesaanvraag wordt aan de Raad voor de Journalistiek overgemaakt in een mail van 21 december 2007 van de heer Pol Deltour, nationaal secretaris van de VVJ.

De Raad voor de Journalistiek heeft een eerste bespreking over de adviesaanvraag gehouden op 10 januari 2008. De Raad is van mening dat de kwestie van een eventuele aanpassing van de wetgeving niet tot zijn bevoegdheid behoort, wat niet belet dat individuele leden hierover advies kunnen verstrekken. Om een antwoord op de overige vragen van de VVJ voor te bereiden, is een werkgroep opgericht, die het advies heeft voorbereid op

21 maart 2008. De tekst van het advies is daarop besproken en goedgekeurd op de bijeenkomst van de Raad voor de Journalistiek van 19 juni 2008.

ADVIES

De hoofdredacteur of degene die deze journalistieke functie uitoefent heeft de eindverantwoordelijkheid voor het journalistieke product. Hij/zij bewaakt de onafhankelijkheid en de integriteit van de redactie, zodat ze de regels voor behoorlijk professioneel gedrag en de journalistieke ethiek correct kan toepassen.

In veel mediabedrijven bevindt de hoofdredacteur zich op het snijpunt van de redactie met andere afdelingen, ook de commerciële en de advertentieafdeling. Hij/zij is het aanspreekpunt voor die afdelingen. Het is de opdracht van de hoofdredacteur om daarbij de redactionele onafhankelijkheid te waarborgen en erop toe te zien dat commerciële acties geen invloed hebben op de onafhankelijkheid.

Brussel, 19 juni 2008

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek over de klacht van mevrouw Françoise De Croo-Desguin, advocaat, tegen de heer Dirk Leestmans, journalist

Met een brief van 20 februari 2008 dient mevrouw Françoise De Croo-Desguin klacht in tegen journalist Dirk Leestmans. Aanleiding is een interview dat de journalist van haar heeft afgenomen en dat gepubliceerd werd in *De Juristenkrant* van 30 januari 2008. Met een brief van 10 maart 2008 antwoordt Dirk Leestmans op de klacht. Klaagster repliceert hierop met een brief van 10 april 2008. Beide partijen hebben ook stukken bezorgd aan de Raad voor de Journalistiek. De journalist heeft onder meer een volledige geluidsopname van het interview, met een schriftelijke transcriptie van bepaalde passages ervan, bezorgd.

De rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft de zaak behandeld op 8 mei 2008. Mevrouw De Croo-Desguin is in persoon verschenen. Ook journalist Dirk Leestmans verscheen in persoon, vergezeld door de heer Pol Deltour, nationaal secretaris van de Vlaamse Vereniging van Journalisten VVJ.

DE FEITEN

Onder de rubriek 'Mensen' verschijnt in ieder nummer van *De Juristenkrant* een informatief interview met een jurist of

iemand uit de gerechtelijke wereld. In het nummer van 30 januari 2008 wordt onder de titel 'Er zitten boeren aan balie' een interview met klaagster gepubliceerd, dat afgenomen werd door Dirk Leestmans. In het interview doet klaagster enkele forse uitspraken, die nadien in verscheidene andere media worden overgenomen.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

In haar klachtbrief en op de hoorzitting voert mevrouw De Croo-Desguin drie bezwaren aan tegen de handelwijze van Dirk Leestmans.

1. In de eerste plaats betoogt ze dat de journalist haar onder allerlei drogredenen niet heeft toegestaan om het artikel voor publicatie na te lezen. Het interview vond plaats in het justitiepaleis in Brussel, en bij het buitengaan heeft ze de journalist gevraagd of het mogelijk was om de tekst ervan na te lezen. Daarop heeft Dirk Leestmans geantwoord dat er weinig tijd was, dat nalezen niet gebruikelijk was en dat hij wist wat hij al dan niet kon schrijven, waarop klaagster niet heeft aangedrongen.

2. Ten tweede is klagster van mening dat de zin over 'boeren aan de balie' totaal uit zijn context werd gerukt, wat moet blijken uit de transcriptie van de tekst zoals ze die heeft uitgesproken en die door Dirk Leestmans werd voorgelegd aan de Raad voor de Journalistiek.

3. Ten derde is klagster het niet eens met het feit dat Dirk Leestmans, van wie ze niet wist dat hij ook vast medewerker is van de VRT, een deel van de opname heeft laten gebruiken voor uitzending in *Ter Zake* op Canvas van 31 januari 2008. Klagster werd hieromtrent enkele uren voordien gecontacteerd door een journalist van *Ter Zake*, die haar vroeg om een keuze te maken tussen het gebruik van de geschreven tekst of de geluidsopname, waarop ze weigerde een keuze te maken tussen beide mogelijkheden en de keuze aan de redactie overliet.

Klagster wijst er ten slotte op dat het interview in een goede sfeer is verlopen, maar dat haar vertrouwen misbruikt werd. Ze is zich hiervan bewust geworden wanneer ze nadien de reacties vernam die het interview heeft opgeroepen, met name in *Het Laatste Nieuws* en op de VRT.

In zijn schriftelijke reactie en op de hoorzitting ontkent Dirk Leestmans dat hij met klagster een afspraak heeft gemaakt om het interview voor publicatie te laten nalezen. Als er een dergelijke afspraak zou geweest zijn, dan had hij die zeker nageleefd. Dirk Leestmans verwijst naar de interviews die hij het afgelopen jaar voor *De Juristenkrant* heeft gemaakt en de afspraken die daarbij werden gemaakt, en die door hem telkens werden nagekomen.

Dirk Leestmans betwist ook dat de omstreden passage uit het interview uit haar context is gehaald. De opname en de transcriptie van de woorden van klagster tonen volgens hem aan dat klagster sommige uitspraken *off the record* had gedaan, en die passages werden in het gepubliceerde interview ook niet opgenomen. Maar dat geldt niet voor de omstreden passage, die in haar juiste context werd weergegeven.

Voorts voert Dirk Leestmans aan dat hij door de redactie van *Ter Zake* werd gecontacteerd met de vraag om een klankfragment van het interview te gebruiken voor de uitzending, aangezien de uitspraken van mevrouw De Croo-Desguin een grote weerklank hadden gekregen. Hij heeft de geluidsopname pas bezorgd nadat klagster hierover gecontacteerd werd, wat bevestigd wordt in schriftelijke getuigenissen van de betrokken journalist en van de eindredacteur van *Ter Zake*.

Dirk Leestmans wijst erop dat klagster aanvankelijk zeer tevreden was met het interview, wat blijkt uit de brief die zij hem op 4 februari 2008 heeft geschreven. Het is pas na de reacties die er in andere media zijn gekomen, dat ze haar mening heeft herzien. Maar Dirk Leestmans had op geen enkele manier iets te maken met die reacties. Hij ontkent te stelligste dat hij *Het Laatste Nieuws* of de VRT attent heeft gemaakt op het interview of de omstreden passages.

Secretaris Pol Deltour van de VVJ voegt hier nog aan toe dat

de reacties juist aantonen dat de uitspraken van klagster nieuwswaarde hadden en dat klagster een maatschappelijk relevant onderwerp aan de orde had gesteld.

BESLISSING

De klacht bestaat uit drie onderdelen.

- (1) Uit de eensluidende verklaringen van de partijen blijkt dat klagster na afloop van het interview heeft geïnformeerd over de mogelijkheden om de tekst voor publicatie na te lezen. Na een korte gedachtewisseling met de journalist heeft klagster er niet verder op aangedrongen en heeft ze er dus in berust om het interview niet na te lezen voor publicatie. In die omstandigheden kan klagster bezwaarlijk aanvoeren dat er een afspraak was gemaakt om de tekst aan haar te bezorgen met de bedoeling om hem na te lezen voordat hij zou worden gepubliceerd. 'Afspraken over (...) voorinzage van teksten moeten nageleefd worden maar dienen juist om die reden duidelijk en ondubbelzinnig te zijn.' (zie: *RvdJ 2003-08, 11 december 2003*). Van een duidelijke en ondubbelzinnige afspraak was in dit geval zeker geen sprake.
- (2) Uit de geluidsopname en de schriftelijke transcriptie van het gesprek blijkt dat de woorden van klagster niet uit hun context werden gehaald, maar dat de journalist ze correct heeft geciteerd. De journalist heeft bepaalde krasse passages uit het gesprek, die duidelijk niet voor publicatie waren bestemd, niet opgenomen in het gepubliceerde interview. Dat gold echter niet voor de omstreden passage die nadien in andere media druk werd gecommentarieerd. Dat klagster akkoord ging met de manier waarop de journalist haar woorden heeft weergegeven, blijkt overigens uit de brief die zij de journalist op 4 februari 2008 heeft gestuurd en waarin ze schrijft: 'Ik las met belangstelling uw artikel in de *Juristenkrant* van 30 januari. Het lijkt me wel een passende samenvatting van ons gesprek'.
- (3) Uit het relaas van de feiten, zoals dat ook bevestigd wordt in de schriftelijke getuigenis van twee journalisten van *Ter Zake*, blijkt dat Dirk Leestmans de opname van het gesprek pas aan de redactie van *Ter Zake* heeft bezorgd nadat klagster op verzoek van Dirk Leestmans door de redactie werd gecontacteerd. Klagster heeft zich niet verzet tegen het gebruik van de opname, maar heeft de beslissing hierover aan de redactie overgelaten. In die omstandigheden kan aan Dirk Leestmans op dit punt evenmin een beroepsethische tekortkoming worden verweten.

De Raad voor de Journalistiek is daarom van oordeel:

De klacht is ongegrond

Brussel, 19 juni 2008

Iconen van de Vlaamse journalistiek

PAUL JAMBERS: 'MIJN GESPREKSPARTNERS ZICHZE

Paul Jambers (62) won met zijn Panorama-reportages diverse prijzen. Na zijn overstap programma dat zijn eigen naam droeg. In 2004 verkocht hij zijn productiehuis De Tele

"Ik ben een boek aan het schrijven waarin ik terugblik op mijn leven als televisiemaker. Televisie is een vluchtig medium en met zo'n boek kan ik het allemaal toch een beetje vastleggen. Ook jongeren die het programma *Jambers* nooit hebben gezien – laat staan dat ze weet hebben van de commotie die het af en toe teweegbracht – moeten er iets aan hebben. In mijn reportages was ik altijd de waarnemer. Observeren en registreren, daar ging het mij om. Wie zijn ze? Wat drijft ze? Mijn eigen mening over mijn gesprekspartners kwam je niet te weten. In dit boek voeg ik er wél persoonlijke beschouwingen aan toe.

Voor alle duidelijkheid: 't is geen biografie. Ik ben een groot liefhebber van het genre, maar ik vind: je moet al een bijzondere journalist zijn om een biografie waard te zijn. Ja, een krantenmagnaat als Robert Maxwell verdient er een. Omdat zo'n uitgever wel degelijk macht heeft, een stempel op zijn tijd drukt. Een journalist is maar een element in het raderwerk. Hoezeer ik het oeuvre van Maurice De Wilde ook bewonder, ik denk niet dat een biografie over hem een meerwaarde zou betekenen voor de interpretatie van zijn werk.

'Telkens als ik met iemand praat, gaat het in wezen over mezelf', vond de Nederlandse meester-interviewer Ischa Meijer. Daar ben ik het niet mee eens. Natuurlijk vertrek je tijdens een vraaggesprek vanuit je eigen referentiekader. Maar in mijn geval stond de geïnterviewde altijd voorop. Hij was belangrijker dan ik. Ik, de bekende televisiereporter, in sommige ogen een 'vedette', trad binnen in de leefwereld van onbekende mensen, om kennis te nemen van wat hen bezighield. Ik zag mezelf als een dienaar, een stimulerende dienaar. Ik deelde impulsen uit, zette mensen door mijn manier van vragen te stellen op een spoor om hen hun eigen gedrag te laten verklaren. Want mijn getuigen vertelden zélf het verhaal. Ik haalde er geen derden bij om het gedrag van de betrokkene te duiden. En als ik een gesprekspartner zichzelf zag overstijgen, betekende dat voor mij een groot genot. Daarom kwam ik zelf zo weinig mogelijk in beeld. Herbekijk de *Jambers*-afleveringen maar eens. Wat je nooit zult zien, is een close-up van mezelf wanneer ik een vraag stel. Nee, ik wilde de gelaatsuitdrukking van de geïnterviewde zien."

"Ik ben binnengestapt bij zoveel mensen die ik anders nooit had ontmoet. Onbekende mensen, want de groten der aarde trokken me niet aan. Mijn researchers speurden naar interessante figuren en ik ging op ze af. De human interest kende nog niet zijn huidige inflatie. Welke andere journalist haalde het vroeger in zijn hoofd een bezoek te brengen aan een vrouw die alleen maar met een roedel huisdieren samen-

leeft? Ik vond het een voorrecht dat zo iemand haar verhaal tegen me wilde doen.

Van mijn getuigen heb ik veel geleerd over het leven. Niet dat ik er fundamenteel door ben veranderd. Aan het Rits had ik een opleiding regie gevolgd en van meet af aan besloot ik me niet aan fictie te wijden. Ik wilde verslag uitbrengen over het echte leven, over de samenleving in al haar geledingen. Dus ging ik vooral ook kijken bij die categorie mensen over wie anderen zich moeten ontfermen: drugsverslaafden, werklozen, gehandicapten, ouderen... En mensen die het voorwerp zijn van de politieke besluitvorming: 'Zware jongens op vrije voeten', 'Elektronisch toezicht'... De beleidsvoerders zijn met hen bezig, maar hoeveel van hen zijn op het terrein geweest? Je kent het programma *Het leven zoals het is*. Dat is hoogstens een parodie op het leven zoals het is. Het echte leven, dat kun je alleen maar serieus benaderen als je vertrekt vanuit een journalistieke instelling. Je bent nieuws-

gierig en je stelt vragen: dat was altijd de essentie van *Jambers*. Tegenwoordig worden we overstelpt met docusoaps en andere realiteityprogramma's. Daarin hoor je nooit één vraag stellen. Je hoort alleen quotes. Of mensen die met elkaar zitten te praten – aangestuurd door de regisseur: 'Heb het dáár nu maar eens over.' Tja, dat is

geen registratie van de realiteit. Wil je tot de kern raken, dan zijn vragen onontbeerlijk. En laat daar desnoods maar een lange stilte op volgen. Mijn medewerkers die de montage verzorgden, wisten dat de vragen erin moesten blijven."

"De cameraman met wie ik het meest heb gewerkt, is Luc Reusens. Ik leerde hem begin jaren zeventig kennen bij de openbare omroep, waar ik aanvankelijk regisseur was. Het viel me op dat hij heel snel een goed contact met een geïnterviewde kon opbouwen. En hij was ook niet bang om eens een onscherp beeld te hebben, of een shot dat niet mooi belicht was. Wat voor hem telde, was niet zozeer de esthetiek van het beeld, maar het gebeuren voor de camera. Bij het jongerenprogramma *Tienerklanken* – het was nog de tijd van de filmpellicule – had hij de vaardigheid geleerd een liedje van een muziekgroep in één take vast te leggen. In een vloeiende beweging wisselde hij dan totaalbeelden af met close-ups van de bandleden. Die techniek maakte hem zeer geschikt tot reportagemaker. Ik herinner me een staking in de Antwerpse scheepsbouw waar we naartoe trokken. De directieleden kwamen naar buiten en stonden in een cirkel met elkaar te praten. Ondertussen stevenden de arbeiders op hen af. Luc slaagde erin die bedreigende situatie nauwgezet weer te geven, terwijl ik in de cirkel stapte en de directie begon te interviewen. Na afloop hoefden we niks te monteren.

'Het leuke was dat elke journalist bij Panorama volgens zijn eigen stijl kon werken. Er was geen sterk centraal gezag dat alles tot eenheidsworst stroomlijnde.'

LF ZIEN OVERSTIJGEN BETEKENDE EEN GROOT GENOT'

van de openbare omroep naar VTM maakte hij jarenlang spraakmakende televisie met het visiefabriek. "Ik zag mezelf altijd als een stimulerende dienaar."

Hij had dus een manier van filmen die uitstekend aansloot bij mijn werkmethode. Ik stapte ergens binnen, deed een gesprek, ging weer naar buiten, en in principe moest het dan klaar zijn. Ik keek naar iets, en hup, Luc had het al gefilmd. Zijn aanpak creëerde automatisch een filmische spanning. Doordat we al zo lang samenwerkten, wist hij bijna op voorhand welke vraag ik zou stellen. En ik wist op voorhand hoe het eruit zou zien op het scherm.

Toch waren we privé niet de beste vrienden. Twintig jaar ben ik met hem op pad geweest, maar dat hield ook in dat we veel ruzie maakten. Over de doden niks dan goeds, maar hij had nu eenmaal niet het makkelijkste karakter. Soms ging het zo ver dat ik hem letterlijk naar huis stuurde: 'Luc, we stoppen ermee!' Dan werkte ik enkele dagen met een andere cameraman, tot we ons weer met elkaar verzoenden. De discussies gingen vaak over geld. Ik was producent geworden, had mijn eigen bedrijf opgericht en ik voelde dat hij daar graag mee in was gestapt. Mijn toenmalige vennoot Paul Van den Heuvel en ik hebben dat niet gewild. Het frustreerde Luc dat hij zijn hele leven een gewone cameraman moest blijven, terwijl collega's als Ludo Maes en de broers Robberechts het tot bedrijfsleider hadden geschopt. Daar kwam ook nog bij dat ik erg veeleisend was. Ik was een beul – dat realiseer ik me maar al te goed. Door mijn adagium 'observeren en registreren' moest zo'n man de hele dag met zijn camera in de aanslag staan. Ik keek niet op uren, hé. Voor Luc werd dat met het verstrijken van de jaren steeds slopender. Zeker omdat hij niet meer dezelfde motivering als vroeger aan de dag kon leggen. Op een bepaald moment

was hij het echt beu. Maar ik was het níét beu en bleef hem overal meesleuren."

"Op zijn toppunt had mijn bedrijf De Televisiefabriek een honderdtal personeelsleden in dienst. Dat zadelde me automatisch op met een pak kopzorgen. Je mag niet vergeten: toen ik zelfstandig producent werd, was ik al 45 jaar. Maar ik voelde dat het nu of nooit was om mijn lot in eigen handen te nemen. Ik zag mezelf niet nog jarenlang op dezelfde stoel blijven zitten bij de openbare omroep. Nog één keer in mijn leven wou ik het roer omgooien. Mijn vertrek bij de VRT ervoer ik vooral als een avontuur. Aan de risico's dacht ik niet zozeer.

Toen mijn vennoot het voor bekeken hield, werd ik ook de zakelijke leider van het bedrijf. Daar was ik eigenlijk niet voor in de wieg gelegd. Een bijkomende moeilijkheid was dat ik ondertussen zelf reportages bleef maken. Daar ben ik in 1998 mee gestopt. Nadien kwamen nog wel *Jambers magazine* en *Jambers.doc* op het scherm, maar daar zorgden mijn medewerkers voor. Ik was alleen nog het gezicht van die programma's. Zo kon ik me vanaf dat moment concentreren op De Televisiefabriek als productiefirma. Het ondernemerschap heb ik met scha en schande geleerd: personeel leiden, financiële zaken organiseren, contracten binnenhalen... Maar goed, ik ben blij dat ik het gedurfd heb. En ik heb het mooi kunnen afronden. Eyeworks heeft bij de overname in 2004 geen kat in een zak gekocht."

"Mijn bijnaam 'Pieken Paultje' heb ik te danken aan Wilfried Hendrickx van *Humo*. Tijdens een interview toonde ik hem de

"Mijn eigen mening over mijn gesprekspartners kwam je nooit te weten." (Foto Maîtrise)

Iconen van de Vlaamse journalistiek

grafiek van de kijkcijfers van *Panorama*. Daaruit bleek dat ik verantwoordelijk was voor bijna alle pieken. Vóór de komst van VTM werd er nauwelijks aandacht besteed aan de kijkcijfers. Pas toen veel programma's van de openbare omroep hun marktaandeel zagen kelderen, ging iedereen zich erop focussen.

De *Panorama*-reporters vormden een heterogene ploeg. Het leuke was dat elke journalist volgens zijn eigen stijl kon werken. Er was geen sterk centraal gezag dat het tot eenheidsworst stroomlijnde, iedereen mocht zijn eigen stokpaardjes hebben. We voelden een wederzijds respect voor elkaar, wat niet belette dat er soms meningsverschillen waren. Mijn specifieke aanpak was meer dan eens aanleiding voor discussies, maar er was toch ook waardering bij de collega's voor wat ik deed. Zelf was ik trouwens blij dat mijn reportages in de frequentie van *Panorama* werden uitgezonden. Het was een vlaggenschip met grote geloofwaardigheid.

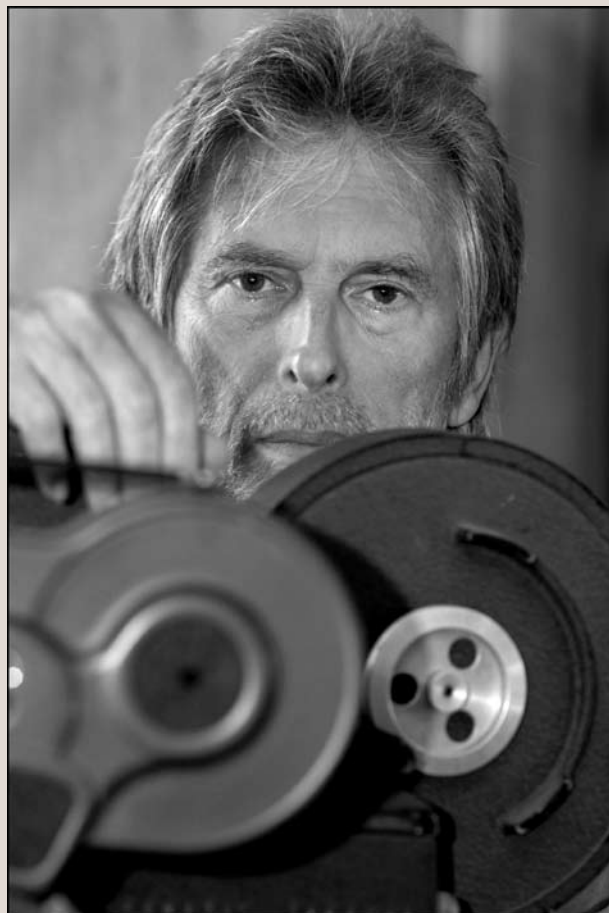
De keuze van mijn *Panorama*-onderwerpen evolueerde. Op de redactievergadering kon je een voorstel doen. Dat werd dan aanvaard of niet. Zo kregen sommige journalisten een bepaalde specialiteit. Johan Depoortere bijvoorbeeld richtte zich vooral op buitenlandse onderwerpen. Maar ik zag al gauw in dat de kijker ook hunkerde naar reportages over dingen die zich in zijn eigen omgeving afspeelden. En de kijkcijfers gaven me gelijk. Stilaan kwam mijn naam zo meer in de picture.

Of de bazen van de VRT genoeg hun best hebben gedaan om me aan boord te houden? (*glimlacht*) Ze hebben geen enkele poging ondernomen. Op 1 september 1990 ging ik naar boven om mijn ontslag aan te bieden. In het kantoor van administrator Cas Goossens zat toevallig Karel Hemmerechts, de grote baas van de nieuwsdienst. 'Ik vertrek', zei ik. Ze hebben eens gelachen. Nadien is er geen gesprek meer geweest. Dat heeft me geen pijn gedaan, want ik had niets anders verwacht. De openbare omroep was toen nog een logge administratie.

Als freelance reporter ging ik voortaan voor Telefacts aan de slag. Dat eerste jaar voor VTM was zeker niet het makkelijkste uit mijn carrière. Vanaf dag één werd namelijk verwacht dat ik zou scoren. Dat zorgde voor nogal wat druk. De kentering kwam er toen halverwege 1991 Gaby Feyaerts, de directeur informatie van VTM, me vroeg om een wekelijkse Jammers te maken. Ik nam tien mensen in dienst en in januari 1992 kreeg Vlaanderen de eerste aflevering te zien. Na drie uitzendingen hadden we al 1,2 miljoen kijkers. 't Is een succesverhaal gebleven tot de laatste aflevering in december 1998."

"Ik zie nog vaak mensen in de media opduiken die voor het eerst in Jammers aan bod kwamen. Boer Charel is daar een illustre voorbeeld van. Ik was helemaal niet op zoek naar een excentrieke oude boer. Het thema van een Jammers-aflevering was 'alleenstaande landbouwers'. Een maatschappelijk probleem: veel boeren konden geen vrouw vinden, omdat ze dag en nacht in touw waren. Daarvoor had ik, zoals altijd, een vijftal getuigen nodig. Eén van hen werd boer Charel. Met hem praatte ik over zijn leefwereld: zijn ouders gestorven en hij in z'n eentje, op hoge leeftijd, nog altijd verantwoordelijk voor een boerderij. Op het eerste gezicht was het een gesprek als een ander, maar na de uitzending ontstond er een kettingreactie. Boer Charel sprak zo tot de verbeelding van de kijker, dat zelfs autobussen werden ingelegd om zijn hoeve te bezoeken. Hij ontving al die mensen en voerde

daar zijn show op. Heb ik hem dat aangedaan? Nee, dat had hij uitsluitend aan zijn charisma te danken. Ik heb hem niet gemanipuleerd, maar gewoon geportretteerd zoals hij was. Laat er trouwens geen twijfel over bestaan: hij genóót van alle publiciteit die hem nadien ten deel is gevallen."

"Wij waren helemaal in beslag genomen door ons werk. Daar zul je de meeste huidige jongeren niet op betrappen." (Foto Maitrise)

"Ik kijk weinig televisie. Mijn voorkeur gaat nog altijd uit naar historische documentaires. Ik ben dus vooral een Canvaskijker. Maar ook daar zie ik te weinig auteurstelevisie. Koning Format heeft het voor het zeggen. Geef mij maar liever persoonlijk gekleurde programma's, waarin je de kracht van de maker voelt. Zoals dat bij Maurice De Wilde en Jan Van Rompaey het geval was. VTM bestaat straks twintig jaar. Mijn stelling is dat Vlaanderen beter al veel eerder een commerciële zender had gekregen. Dan was er nu niet zo'n polarisatie. Af en toe geef ik nog eens een gastcollege. Dan merk ik het verschil tussen de jongeren van vandaag en die van mijn generatie. Wij waren helemaal in beslag genomen door ons werk. Daar zul je de meeste huidige jongeren niet op betrappen. Ze willen weliswaar graag kennis vergaren, maar hangen er hun hele welbevinden niet aan op. Qualitytime is voor hen belangrijk, het genieten van hun relatie en gezin. Voor mij was er naast televisie al die jaren nauwelijks een leven. Daar betaalt een mens een prijs voor. En net nu ik tijd op overschot heb, wordt mijn vrouw Pascale overspoeld door werk. 't Is altijd wat."

Andrew Keen

De @-cultuur. Hoe internet onze beschaving ondermijnt

Meulenhoff

Andrew Keen was ooit zelf een van de pioniers van de internetgeneratie met een welhaast blind geloof en vertrouwen in de zegeningen van dit nieuwe medium. Maar tijdens een kampeertrip met de *incrowd* van de nieuwe media vielen hem plots de schellen van de ogen. Eerder dan de democratisering van de hele wereld te bevorderen, geeft de Web 2.0 revolutie de macht aan de luidruchtigste en de eigenzinnigste, aan de onwetende leek, eerder dan aan de degelijk opgeleide expert.

Voorbeelden zijn er legio. De populariteit van Wikipedia bijvoorbeeld, een gratis encyclopedie waar iedereen kan aan meewerken, bijna zonder enige controle. De amateur wordt op een voetstuk geplaatst, de professional is out. Daarnaast zijn er ook de meer in het oog springende gevaren, waar zelfs de meest gedachteloze gebruiker al wel eens mee te maken krijgt: het totale gebrek aan privacy, dat uitgebuit wordt door zowel reclamebureaus als door pedofielen en dieven.

Ook de gevolgen voor de journalistiek komen in dit boek aan bod. Adverteerders laten de traditionele media meer en meer links liggen en richten hun pijlen op de nieuwe media. De financiële consequenties laten zich raden en hebben ook effect op de werkomstandigheden van de journalisten, die er bovendien een heleboel nieuwe concurrenten bij krijgen. De opkomst van de amateurjournalist is een feit. Nieuwsblogs schieten als paddenstoelen uit de grond, ieder beschouwt zijn eigen schrijfsels als nieuws. Onscherpe of bewerkte foto's worden meteen de wereld ingestuurd zodra er ergens iets gebeurt en de makers ervan kunnen niet ter verantwoording worden geroepen, in tegenstelling tot professionele journalisten. En dan is er nog het probleem van het plagiaat. Teksten waar uren aan gezwoegd werd, worden met één klik van de muis in een ander document geplakt en als eigen ma-

teriaal naar voren geschoven. Geen haan die ernaar kraait. Auteursrechten vragen is blijkbaar iets voor oude zeurpieten uit het stenen tijdperk. En dit alles moet doorgaan voor de ware geest van de democratie.

Andrew Keen blijft echter geloven in de kracht en het nut van de traditionele media. Zij moeten strategieën ontwikkelen om adverteerders te blijven lokken en ze kunnen daarbij gerust gebruik maken van de nieuwe technologieën, zij het zonder er in op te gaan of zich erdoor te laten misbruiken. Het internet op zich hoeft immers niet slecht te zijn, maar meer controle is wel absoluut noodzakelijk. Kwaliteit boven kwantiteit, wie van ons kan het daar oneens mee zijn?

Joke Fictoor e.a.

Televisiemaken: van programmaformat tot uitzending

Boom Onderwijs

Boom Onderwijs gaf al eerder een boek uit met de titel 'Televisiemaken: van idee tot programmaformat', en dit is het enigszins logische vervolg. Het is nu eenmaal niet voldoende gewoon een leuke format voor bijvoorbeeld een actualiteitenprogramma te bedenken. Het echte werk begint dan pas. Om een uitzending mogelijk te maken heb je een productieploeg nodig, moeten er mensen gezocht worden voor de redactie en de regie, en moet er ook nog een facilitaire ploeg worden samengesteld. Eens het programma is ingeblikt, moet het nog uitgezonden worden en daarna eventueel verspreid via verschillende kanalen, zoals dvd's. Merchandising, heet zo iets.

In dit boek worden al die stadia mooi overlopen, er worden voorbeelden en tips gegeven en in enkele bijlagen worden nog nuttige werkinstrumenten meegegeven: een opname-schema, een checklist voor productie en een callsheet. Ook het wettelijke kader van een en ander komt aan bod, zo wordt er gepaste aandacht besteed aan veel voorkomende valkuilen bij het afsluiten van een contract. Ongetwijfeld een nuttige basis voor nieuwelingen in het vak, kortom.

Fernand Papon 80, maar nog even krachtig.

Fernand Papon, stichtend en tevens langstlevend Vlaams lid van de AVBB, is op 18 mei 80 geworden. De oud-journalist met erkenningsnummer N0004 was in zijn meest actieve jaren redactiesecretaris van *De Nieuwe Gazet* en ook voorzitter

van de beroepsbond van filmjournalisten (VVF). Fernands jongste verjaardag is passend gevierd in het Antwerpse IPV, bij de opening van de tentoonstelling *Kitsj en Kwatsj* – over marginalia en merchandising in de film.

Lukas De Vos, die Papon opvolgde als voorzitter van de VVF, spaarde de lofuitingen niet. "Decennialang tekende hij voor wat ooit de beste culturele bladzijde was van de Nederlanden", aldus Lukas. "En misschien was hij op het werk wel een zachte slavendrijver, daarbuiten was hij een beminlijke *homo universalis*."

Over Fernand Papon is bij De Vrienden van de Zwarte Panter een feestboekje verschenen: *Fernand Papon. Filmkenner, Operaminnaar. Een Blauwdruk* (Antwerpen 2008, 64 blz.).

Op de foto: Fernand Papon in het gezelschap van Antwerps cineast Robbe De Hert.

TO PAPARAZZI OR NOT TO PAPARAZZI

een estafettecolumn van Sylvia Van Driessche
adjunct-hoofdredactrice Joepie

Journalistiek is het mooiste beroep ter wereld. Wij, journalisten, hebben alle voordelen van een job in de buurt van de spotlights: de luxehotels waarin we logeren tijdens buitenlandse persjunkets, de gratis champagne die we krijgen op elke voorstelling van elke nieuwe scheet van een BV... De nadelen van die spotlights zijn niet voor ons: we worden niet lastig gevallen door margi's die onze handtekening willen wanneer we in de plaatselijke Blokker rondlopen en er zijn geen persmusketiers die elke stap gadeslaan met de bedoeling ons privéleven tot het laatste schaamtevolle haartje bekend te maken.

Nu valt het bij ons allemaal reuze mee met die lastige persmusketiers en de nadelen van het BV-zijn, meen ik. Ik geef toe dat het idee 'de vuilniszak van een BV uitpluizen' ooit tijdens een Joepie-redactievergadering is gevallen (je bent jong en je wilt wat grenzen overschrijden), maar verder dan enkele

wilde fantasieën en wat gegiechel over mogelijke vondsten is het nooit geraakt.

Ik moet toegeven dat ik die wettelijke bescherming van de privé-vuilniszak best een goede zaak vind. Hoe hard die BV's en hun soms waanzinnige ego à la Madonna ook op mijn zenuwen werken en hoe fel ik ook vind dat ze wel wat privéleven mogen laten beschrijven in ruil voor die gratis albumreclame die ze altijd van ons vragen. Tenslotte wil niemand terug naar het Wilde Westen waar iedereen zomaar beschoten kon worden, en bovendien geef ik te veel om de stand van mijn nieuwe nagellak om in iemands persoonlijke vuilnisbelt te gaan graaien. Ook wil ik nog met een zuiver gezichtje in de spiegel kunnen kijken als ik van het werk thuiskom.

En toch is het altijd weer giechelen als iemand de grenzen van het fatsoen bepotelt. Het is zeker amusant om zien hoe Franske van Wendy zijn wagen parkeert op de gehandicaptenparking van de materniteit om zijn laatste dochter op te halen. Net zoals het enorm entertainend is dat Tom Waes één dag een smerige Britse paparazfotograaf wordt en daarbij een kapoennachtige oproep doet om onze BV's eventjes nog harder te laten zweten onder hun felle spotlichten.

En toch: niemand verdient het om de hele tijd te worden gadesgeslaan als ordinair wild.

Het probleem is echter dat de reactie van onze spotlightbewoners me lichtelijk belachelijk overkomt wanneer ze dan

toch eens onverwacht gefotografeerd worden. Ze zijn ontzet en kunnen het niet laten *stante pede* hun dreigementen te laten overbrengen aan de instantie of de persoon die het geflits heeft uitgelokt. Voor zover ik het zie is er ook een andere reactie mogelijk, waar helaas geen bekende kop aan denkt: het stijlvol uitspreken van blijdschap dat zo'n ding

(Eigen foto)

bij ons doorgaans niet gebeuren, en een kameraadschappelijk klopje op onze schouder, omdat we ideeën zoals het gadeslaan van hun vuilniszakken-buiten-zetten-moment zelf in de vuilnisbak kiepen. En misschien ook omdat we elke week hun smerigste geheimen netjes aan onze covers voorbij laten gaan, ook al blijven we intussen leutig reclame maken voor hun nieuwste album of dansende tv-programma, zelfs als ze het in hun verlichte hoofdjes halen om fin-de-carrière een tapasbar te openen of een boek met lachwekkende gedichten uit te brengen.

En toch, ondanks dit alles, zullen wij ons niet laten verleiden door de paparazziaanpak. Al heb ik wel een bekentenis te doen. Voor de volledigheid moet ik toegeven dat ik zelf ooit een paparazfotografie maakte. Eentje maar. Het gebeurde zo'n anderhalf jaar geleden op de Golden Globes, een Amerikaanse awardceremonie voor tv- en filmfiguren. Ik liep in een ruimte waar ik niet hoorde te zijn, de balzaal waar de beeldjes werden uitgereikt, tussen de eettafels waar de grootste paparazzislachtoffers der aarde verzameld bij elkaar zaten. Gevrijwaard van paparazzi. Dachten ze. Ik was echter vermomd met een onschuldige toeristenblik en een wegwerpcameraatje. Het moment was te mooi om te laten vlieggen. Cameron Diaz en Justin Timberlake die drie weken na hun breuk met elkaar ruzieden. Ik voelde de thrill van de jacht: ik hoefde maar één dikke Amerikaanse manager te ontwijken voor een exclusieve foto. Elk sterrentijdschrift ter wereld schreef de week daarop over die verhitte ruzie, maar alleen het kleine Belgische Joepie had dé foto. Wat een cult! Maar kijk, uit menselijk opzicht ben ik ertegen en bij deze belof ik dat ik het nooit meer zal doen. Zolang onze Vlaamse sterren maar erkennen dat we hen het leven heus niet zo lastig maken als ze het spotlightgewijs graag laten uitschijnen.

Voor volgende keer draag ik deze estafettecolumn graag over aan Jan Claeys van Het Nieuwsblad.

De AVBB heeft samen met de reguliere vakbonden van openbare omroepen en private audiovisuele media actie gevoerd voor betere werkvoorwaarden in de **omroepsector**.

De meeting in Vilvoorde op 10 juni getuigde van een zelden geziene frontvorming. Kleurvakbonden en journalistenvereniging, overheidsvakbonden en vakbonden uit de privé-sector, Nederlandstaligen en Franstaligen: allemaal tesamen riepen ze de werkgevers in de sector op om de loon- en arbeidsvoorwaarden niet verder uit te hollen.

Het meest acute probleem op dit moment is de loononderhandeling die plaats vindt in **Paritair Comité 227**, dat de private audiovisuele media covert. Die gesprekken zijn momenteel totaal vastgelopen op beschamend lage barrema's die de werkgevers naar voren schuiven.

De VMMA, RTL en diverse productiehuisen mogen zich in het najaar aan steeds scherpere acties verwachten als de vakbondsoeproof niet wordt gehoord.

De nieuwe AVBB-groepsverzekering voor **beroepsaansprakelijkheid** komt duidelijk tegemoet aan reële noden. Goed 200 leden tekenden tot dusver in op de polis, die voor een gunstpremie van 109,25 euro een royale dekking tegen gerechtsprocedures en schadeclaims waarborgt.

Twee journalisten deden tot vandaag ook al een beroep op de verzekering. Toevallig gaat het om twee **fotografen**, die in de problemen kwamen door het publiceren van beelden met herkenbare personen op die nu aanvoeren geen toestemming voor het weergeven van hun afbeelding te hebben gegeven.

32 procent. Dat is het aandeel **vrouwelijke journalisten** dat Karen Lavreysen heeft geteld in de nieuwsuitzendingen van 20 zenders uit 10 landen. Dezelfde steekproef leverde slechts 25 procent vrouwelijke nieuwsactoren op, aldus Lavreysen in het kader van haar masterproef Politieke Communicatie aan de Universiteit Antwerpen.

Wrevel op de redactievloer van *De Morgen*, nadat de nieuwe algemene

hoofdredacteur **Klaus Van Isacker** zijn ex-*VTM*-collega Bart Van Doorne definitief installeerde als nieuwe hoofdredacteur. Een eerdere poging van Van Isacker in die zin werd nog door de redactieraad afgeblokt.

Nog los van het feit dat twee (ex-)*VTM*-boys de macht grijpen bij *De Morgen*, storen velen zich aan de directieve van de nieuwe hoofdredactie dat journalisten zich meer dienen in te schakelen in de opdrachten die hiërarchischerwijs worden gegeven, dan hun eigen agenda's te volgen.

Op de redacties van *Het Belang van Limburg*, *Gazet van Antwerpen* en *Metro* hebben de eindredacteurs door een nieuw werksysteem driekwart van het werk van de **lay-outafdeling** overgenomen. Tien vormgevers moesten vertrekken, de overblijvenden dienen voortaan in te staan voor het 'creatieve' lay-outwerk.

Toch gaat het volgens algemeen hoofdredacteur **Luc Rademakers** niet om een besparingsoperatie. "Het geld dat we vrijmaken wordt geïnvesteerd in de redactie, waardoor we de journalistieke lat nog wat hoger kunnen leggen", aldus Luc in *De Morgen*.

Hetzelfde **Concentra** heeft een meerderheidsbelang verworven in het Nederlandse *TV Limburg*. Het gaat om de tweede stap van Concentra op de Nederlandse markt, na de overname van de huis-aan-huisbladenuitgever *De Trompetter*.

Intussen lonkt **Roularta** naar de Duitse magazinemarkt. Samen met de Franse groep Bayard wil Roularta de tijdschriftenpoot van mediagroep *Weltbild* opkopen.

En ook in Kroatië is Roularta nu actief. Daar lanceerde het medio juni *City Magazine*. Het gaat om een Kroatische versie van het gratis blad *Steps* dat Roularta al hier te lande verdeelt.

De Standaard en *Het Nieuwsblad* zijn voortaan integraal te beluisteren op audio-cd. Het gaat om een wereldprimeur, waarvoor Corelio en de vzw Braillekrant de pluimen mogen opstrijken. Via de nieuwste technieken wordt de volledige krant op een goed kwartier in synthetische spraak omgezet.

Wie dat wenst kan de **Audiokrant** elke morgen in de bus laten vallen. Meer info: www.audiokrant.be.

Kristien Beuselinck, tot nu manager van Radio 2 West-Vlaanderen, is redactiedirecteur van de *Krant van West-Vlaanderen* geworden. Ze kreeg meteen de opdracht de samenwerking tussen alle West-Vlaamse redacties van Roularta Media te versterken. Eerder werkte Kristien voor *Knack* en *Het Nieuwsblad*, in 1983 verhuisde ze naar Radio 2.

Nog bij Roularta is **Nathalie Van Ypersele** opgeklommen tot de nieuwe hoofdredacteur van *Bizz*. Nathalie startte haar journalistenloopbaan in 1997 bij *Tendances*.

Björn Crul verlaat de VRT om hoofdredacteur te worden van *Ondernemers in West-Vlaanderen*, het magazine van de West-Vlaamse VOKA-afdeling.

En **Pascal Dendooven** is terug bij *De Standaard*. Pascal wisselde in de lente *De Standaard* in voor *De Tijd*, maar daar viel niet alles in de juiste plooi.

De AJP (Franstalige zustervereniging van de VVJ) heeft de Franstalige vakbonden, en meer in het bijzonder de FGVB, opgeroepen meer respect te betonen voor journalisten die hun werk doen. De aanleiding zijn twee gevallen van **agressie** tegenover verslaggevers tijdens syndicale manifestaties, het ene in Bergen, het andere in Namen.

Bij het incident in Bergen ging een betoger zover om voor het oog van de camera en *en direct* RTBF-reporter Christine Lenaerts te betasten op plaatsen die gemeenzaam aanleiding geven tot betichting voor ongeoorloofde seksuele intimiteiten.

Niet langer *Kerk en Leven* maar wel *Dag Allemaal* is het **grootste weekblad** van Vlaanderen. Dat blijkt uit de eerste kwartaalcijfers van 2008. *Dag Allemaal* verkoopt nu, de oplage van zusterblad *Express* inbegrepen, gemiddeld 410.734 exemplaren per week.

Goed nieuws tot slot van bij **ROBtv**. Daar maakte Corelio, die ROB bezit, werk van de regularisering van het aanvullend journalistenpensioen voor de beroepsjournalisten op de redactie.

OOK ZOVEEL BLANKE MANNEN IN UW CONTACTLIJST?

consulteer
de expertendatabank
gelijke kansen
voor de media

www.expertendatabank.be

Met steun van de
Vlaamse overheid

VLAAMSE
VERENIGING VAN
BEROEPSJOURNALISTEN

gelijke kansen
in Vlaanderen

Kluwer

a Wolters Kluwer business